

NGÂN HÀNG NHÀ NƯỚC VIỆT NAM BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

HỌC VIỆN NGÂN HÀNG

BÙI THỊ MẾN

**HOÀN THIỆN CHÍNH SÁCH THUẾ ĐỐI VỚI
CÁC DỊCH VỤ TÀI CHÍNH Ở VIỆT NAM**

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

HÀ NỘI - 2017

NGÂN HÀNG NHÀ NƯỚC VIỆT NAM BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
HỌC VIỆN NGÂN HÀNG

BÙI THỊ MẾN

**HOÀN THIỆN CHÍNH SÁCH THUẾ ĐỐI VỚI
CÁC DỊCH VỤ TÀI CHÍNH Ở VIỆT NAM**

CHUYÊN NGÀNH: TÀI CHÍNH NGÂN HÀNG

MÃ SỐ : 62340201

LUẬN ÁN TIẾN SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học:

- 1. PGS.TS. TRẦN XUÂN HẢI**
- 2. TS. HÀ THỊ SÁU**

HÀ NỘI - 2017

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu, tài liệu sử dụng trong luận án có nguồn gốc rõ ràng và được trích dẫn đúng quy định.

Hà Nội, ngày tháng năm 2017

Tác giả

Bùi Thị Mến

LỜI CẢM ƠN

Luận án được hoàn thành là thành quả nghiên cứu nghiêm túc của tác giả. Trong suốt thời gian nghiên cứu, tác giả đã nhận được sự đóng góp quý báu từ nhiều tổ chức, cá nhân. Tác giả luận án xin trân trọng cảm ơn

- Tập thể thầy cô giáo là người hướng dẫn khoa học cho nghiên cứu sinh: PGS.TS Trần Xuân Hải và TS Hà Thị Sáu, đã trực tiếp hướng dẫn nhiệt tình, định hướng và truyền cảm hứng nghiên cứu cho nghiên cứu sinh trong thời gian học tập cũng như hoàn thiện luận án.

- Các Thầy, Cô của Học viện Ngân Hàng, Khoa Tài chính, Khoa Sau đại học đã tạo điều kiện học tập và nghiên cứu cho nghiên cứu sinh

- Quý Thầy, Cô hội đồng các cấp đóng góp, phản biện các ý kiến quý báu giúp hoàn thiện luận án;

- Các cán bộ thuộc cơ quan Tổng cục thuế, các cán bộ làm công tác tài chính – kế toán – thuế tại các ngân hàng, công ty chứng khoán, bảo hiểm tham gia cuộc phỏng vấn chuyên gia và khảo sát, đã nhiệt tình giúp đỡ trong quá trình tác giả khảo sát thực tế.

Tác giả cũng xin được gửi lời cảm ơn chân thành tới gia đình, bạn bè, đồng nghiệp đã tạo điều kiện, động viên tác giả hoàn thành luận án.

Tác giả luận án

Bùi Thị Mến

MỤC LỤC

DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT	iv
DANH MỤC BẢNG	v
DANH MỤC BIỂU ĐỒ	vi
DANH MỤC HÌNH, SỐ ĐỒ	vii
LỜI MỞ ĐẦU	1
1. Sự cần thiết của đề tài nghiên cứu	1
2. Tổng quan nghiên cứu.....	2
3. Mục tiêu nghiên cứu.....	12
4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	13
5. Phương pháp nghiên cứu.....	13
6. Những đóng góp mới của luận án.....	14
7. Kết cấu của luận án	16
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ CHÍNH SÁCH THUẾ ĐỐI VỚI CÁC DỊCH VỤ TÀI CHÍNH.....	17
1.1 KHÁI QUÁT VỀ DỊCH VỤ TÀI CHÍNH	17
1.1.1. Dịch vụ.....	17
1.1.2. Dịch vụ tài chính.....	17
1.1.3. Các nhân tố ảnh hưởng đến dịch vụ tài chính.....	25
1.2. CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ CHÍNH SÁCH THUẾ ĐỐI VỚI CÁC DỊCH VỤ TÀI CHÍNH	27
1.2.1. Chính sách thuế.....	27
1.2.2 Chính sách thuế đối với các dịch vụ tài chính	33
1.2.3 Nhân tố ảnh hưởng đến chính sách thuế đối với các dịch vụ tài chính	42

1.2.4 Tác động của chính sách thuế đối với các dịch vụ tài chính	45
1.3 KINH NGHIỆM QUỐC TẾ VỀ CHÍNH SÁCH THUẾ ĐỐI VỚI CÁC DỊCH VỤ TÀI CHÍNH VÀ BÀI HỌC CHO VIỆT NAM	48
1.3.1 Kinh nghiệm quốc tế.....	48
1.3.2 Bài học kinh nghiệm cho Việt Nam	57
Chương 2: THỰC TRẠNG CHÍNH SÁCH THUẾ ĐỐI VỚI CÁC DỊCH VỤ TÀI CHÍNH Ở VIỆT NAM.....	60
2.1. KHÁI QUÁT THỰC TRẠNG CHÍNH SÁCH THUẾ Ở VIỆT NAM.....	60
2.1.1. Về quy trình hoàn thiện chính sách thuế	60
2.1.2 Về mục tiêu chính sách thuế	62
2.1.3 Về nội dung chính sách thuế.....	63
2.2 THỰC TRẠNG CHÍNH SÁCH THUẾ ĐỐI VỚI CÁC DỊCH VỤ TÀI CHÍNH Ở VIỆT NAM.....	68
2.2.1 Khái quát về dịch vụ tài chính ở Việt Nam	68
2.2.2 Thực trạng chính sách thuế đối với các dịch vụ tài chính	73
2.3. ĐÁNH GIÁ THỰC TRẠNG CHÍNH SÁCH THUẾ ĐỐI VỚI CÁC DỊCH VỤ TÀI CHÍNH Ở VIỆT NAM	101
2.3.1 Kết quả đạt được	101
2.3.2 Những hạn chế chủ yếu.....	105
2.3.3. Nguyên nhân	114
Chương 3: GIẢI PHÁP HOÀN THIỆN CHÍNH SÁCH THUẾ ĐỐI VỚI CÁC DỊCH VỤ TÀI CHÍNH Ở VIỆT NAM	120
3.1. QUAN ĐIỂM, MỤC TIÊU CHÍNH SÁCH THUẾ ĐỐI VỚI CÁC DỊCH VỤ TÀI CHÍNH Ở VIỆT NAM.....	120

3.1.1 Quan điểm, mục tiêu xây dựng và phát triển các dịch vụ tài chính.....	120
3.1.2 Quan điểm, mục tiêu chính sách thuế.....	125
3.2 YÊU CẦU HOÀN THIỆN CHÍNH SÁCH THUẾ ĐỐI VỚI CÁC DỊCH VỤ TÀI CHÍNH Ở VIỆT NAM.....	126
3.2.1 Phù hợp với hội nhập tài chính sâu rộng	126
3.2.2 Gắn với quá trình tái cấu trúc khu vực tài chính	126
3.2.3 Phù hợp với quá trình cải cách hệ thống thuế.....	127
3.3 GIẢI PHÁP HOÀN THIỆN CHÍNH SÁCH THUẾ ĐỐI VỚI CÁC DỊCH VỤ TÀI CHÍNH Ở VIỆT NAM	129
3.3.1 Nhóm giải pháp về quy trình hoàn thiện chính sách thuế	129
3.3.2 Nhóm giải pháp hoàn thiện mục tiêu và nội dung chính sách thuế.....	132
3.3.3 Nhóm giải pháp điều kiện.....	147
3.4. KIẾN NGHỊ	150
3.4.1 Kiến nghị với Chính phủ, Bộ Tài chính.....	150
3.4.2 Kiến nghị với Ngân hàng nhà nước.....	152
3.4.3. Kiến nghị với Ủy ban chứng khoán nhà nước.....	154
3.4.4 Kiến nghị Cục quản lý và giám sát bảo hiểm.....	155
KẾT LUẬN	157
DANH MỤC CÁC CÔNG TRÌNH NGHIÊN CỨU CÓ LIÊN QUAN CỦA TÁC GIẢ ĐƯỢC CÔNG BỐ	
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	
PHỤ LỤC	

DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT

AEC	Asean Economic Community (Cộng đồng kinh tế ASEAN)
CTCK	Công ty chứng khoán
DVTC	Dịch vụ tài chính
EU	The European Union (Liên minh châu Âu)
GDP	Gross domestic product (Tổng sản phẩm quốc nội)
GTGT	Giá trị gia tăng
NĐT	Nhà đầu tư
NHNN	Ngân hàng Nhà nước
NHTM	Ngân hàng thương mại
NNT	Người nộp thuế
NSNN	Ngân sách nhà nước
OECD	Organization for Economic Cooperation and Development (Tổ chức Hợp tác và Phát triển Kinh tế)
PPKT	Phương pháp khấu trừ
PPTT	Phương pháp trực tiếp
SXKD	Sản xuất kinh doanh
TCTD	Tổ chức tín dụng
TNCN	Thu nhập cá nhân
TNDN	Thu nhập doanh nghiệp
TTCK	Thị trường chứng khoán
TTTC	Thị trường tài chính
UBCK	Ủy ban chứng khoán
VCSH	Vốn chủ sở hữu
WTO	World Trade Organization (Tổ chức thương mại thế giới)

DANH MỤC BẢNG

Bảng 1. 1: Mức thuế đối với phí bảo hiểm ở một số quốc gia.....	52
Bảng 1. 2: Thuế trên tổng thu nhập áp dụng trong lĩnh vực dịch vụ ngân hàng tại Philippines	55
Bảng 1. 3: Chính sách thuế đối với dịch vụ bảo hiểm tại Philippines	56
Bảng 2. 1: Loại hình doanh nghiệp DVTC nước ngoài tại Việt Nam	68
Bảng 2. 2: So sánh kiến nghị của NNT về thuế và sửa đổi chính thức.....	73
Bảng 2. 3: Tổng hợp công tác tuyên truyền - hỗ trợ người nộp thuế là NHTM.....	75
Bảng 2. 4: Phạm vi áp dụng thuế GTGT đối với các dịch vụ ngân hàng	76
Bảng 2. 5: Phạm vi áp dụng thuế GTGT đối với các dịch vụ chứng khoán.....	79
Bảng 2. 6: Phạm vi áp dụng thuế GTGT đối với các dịch vụ bảo hiểm.....	79
Bảng 2. 7: So sánh thay đổi chính sách thuế TNDN đối với thu nhập từ dịch vụ ngân hàng	83
Bảng 2. 8: Tình huống tiết kiệm thuế nhờ sử dụng vốn vay.....	87
Bảng 2. 9: Định mức không chế chi phí được trừ đối với một số khoản chi trong doanh nghiệp	88
Bảng 2. 10: Thuế TNDN phải nộp của doanh nghiệp bảo hiểm, chứng khoán.....	94
Bảng 2. 11: Thay đổi chính sách thuế TNCN đối với thu nhập từ chuyển nhượng chứng khoán	97
Bảng 2. 12: Thuế TNCN đối với thu nhập đại lý bảo hiểm.....	98
Bảng 2. 13: Thuế TNCN đối với cá nhân tham gia bảo hiểm.....	99
Bảng 3. 1: Tỷ lệ vốn vay/VCSH ở một số quốc gia.....	137
Bảng 3. 2: Tỷ lệ vốn vay/vốn chủ sở hữu của một số ngành* tại Việt Nam	137

DANH MỤC BIỂU ĐỒ

Biểu đồ 2. 1: Tổng hợp số thu từ thuế GTGT* qua các năm.....	64
Biểu đồ 2. 2 Diễn biến thuế suất thuế TNDN từ năm 2009 đến 2016.....	65
Biểu đồ 2. 3: Tổng hợp số thu NSNN từ thuế TNDN qua các năm	66
Biểu đồ 2. 4: Tổng hợp số thu NSNN từ thuế TNCN qua các năm.....	67
Biểu đồ 2. 5: Tổng thu NSNN do ngành thuế quản lý (trừ dầu).....	68
Biểu đồ 2. 6: Cơ cấu chi phí hoạt động của các NHTM năm 2012	77
Biểu đồ 2. 7: Kết quả điều tra khảo sát các quy định về thuế đối với DVTC.....	90
Biểu đồ 2. 8: Kết quả khảo sát những vấn đề thuế nên tiếp tục được cải thiện	91
Biểu đồ 2. 9: Khảo sát mức độ ảnh hưởng của giảm thuế suất thuế TNDN đến doanh nghiệp DVTC	92
Biểu đồ 2. 10: Thu Ngân sách nhà nước từ thuế TNDN của khối.....	94
Biểu đồ 2. 11: Kết quả điều tra tác động của thay đổi cách tính thuế TNCN đối với thu nhập từ chuyển nhượng chứng khoán	98